

Αγιάννα Εύβοιας

Η φορεσιά πήρε την ονομασία της από την κωμόπολη της Αγίας Άνας που βρίσκεται στη βορειοανατολική Εύβοια. Οι κάτοικοί της καλλιεργούσαν το ριζάρι. Από της ρίζες του φυτού αυτού γινόταν παραγωγή βαφής που την πουλούσαν στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό και με την οποία έβαφαν κόκκινα νήματα. Αυτό συνετέλεσε στο να είναι η γυναικεία φορεσιά κομψή χωρικού τύπου με πολλά κοσμήματα.

Η νυφική φορεσιά αποτελούνταν από δυο τρία βαμβακερά πουκάμισα με πλούσια κεντήματα στον ποδόγυρο, που η νύφη τα φορούσε το ένα πάνω από το άλλο. Στο εξωτερικό πουκάμισο έραβαν τις μανίκες, φαρδιά μεταξωτά μανίκια που ύφαιναν ειδικές υφάντρες. Τα τελευταία χρόνια πρόσδεσαν, σαν στολισμό, στα μανίκια αυτά δαντέλες. Η σεγκούνα ήταν άσπρη μάλλινη, κεντημένη με μετάξι. Η γυναίκες τη φορούσαν για πρώτη φορά στο γάμο τους. Την έραβαν ράφτρες, αλλά τα μεταξογάιτανα τα κεντούσαν οι ίδιες. Αρχικά η ποδιά ήταν υφαντή σε κόκκινο χρώμα και με κεντήματα. Αργότερα αντικαταστάθηκε από μαύρη με πολύχρωμα κεντήματα. Στη συνέχεια φορούσαν την ποδολουρίδα, βελούδινη μαύρη ζώνη με μεταξωτά κεντήματα. Τη στερέωναν με επίχρυση πόρπη. Υπήρχε επίσης το κόκκινο ζωνάρι μήκους 3,5 μέτρων, το λεγόμενο "πολίτικο καντένι", με κρόσσια στις δυο άκρες του. Η νύφη το τύλιγε χαμηλά στη μέση της για δεκαπέντε μέρες.

Οι γυναίκες συνήδιζαν να κάνουν τα μαλλιά τους πλεξούδες και να τις συγκρατούν σε στεφάνι γύρω από το κεφάλι. Οι νιόπαντρες όμως για δυο χρόνια μόνο μετά το γάμο άφηναν τις δυο πλεξούδες να πέφτουν στην πλάτη πλεγμένες με τις κρεμέζες, δυο έως τέσσερεις βυσσινί μεταξωτές φούντες που ήταν στολισμένες με πολλά ασημένια φλουράκια. Στο κεφάλι τους φορούσαν ένα κόκκινο μαντίλι που μετά το μέτωπο σχημάτιζε ένα "μπομπάρι" γεμάτο μαλλί ή βαμβάκι. Από πάνω έριχναν το "τριχάκι" που ήταν λευκό διάφανο μεταξωτό νυφικό μαντίλι. Μια εβδομάδα αργότερα το αντικαθιστούσαν με τη μεταξωτή μπόλια. Στήριζαν την κεφαλοδεσιά με ένα ασημένιο έλασμα ντυμένο εσωτερικά με κόκκινο ύφασμα, το μαγγούρι, που περνούσε κάτω από το πηγούνι και την έπιανε στους κροτάφους. Σχεδόν όλα τα κοσμήματα που φορούσαν ήταν δώρα του γαμπρού. Στο λαιμό φορούσαν το επίχρυσο γιορντάνι. Στο στήθος "τα κατοστάρια με τους σταυρούς και τις αλυσίδες", όπως και τα "τάλαρα", σειρές με ασημένια νομίσματα. Τέλος, τα βαριά ασημένια σκουλαρίκια με κόκκινες χάντρες ή κοράλλια. Αρχικά φορούσαν γουρουνοτσάρουχα χωρίς κάλτσες. Αργότερα αντικαταστάθηκαν από χοντρά μαύρα παπούτσια και λεπτές μάλλινες κάλτσες, τα τσουράπε.

Ανώγεια Κρήτης

Η Κρήτη, νησί με πλούσια ιστορία, μας μεταφέρει μια μεγάλη κληρονομιά από το παρελθόν της και έναν μοναδικό πολιτισμό. Η πλούσια λαογραφία της κοσμείται από τις μαντινάδες, τα λαϊκά χειροτεχνήματα, αλλά και την ωραία παραδοσιακή φορεσιά της.

Μια από τις πιο γνωστές είναι η νυφική και γιορτινή φορεσιά των Ανωγείων. Από μέσα φορούσαν υφαντή βαμβακερή ή μεταξωτή βράκα η οποία έφθανε έως τους αστραγάλους και είχε μορφή φουφούλας.

Η πουκαμίσσα φτιαχνόταν από το ίδιο ύφασμα με διακόσμηση στον ποδόγυρο και τις άκρες των μανικιών.

Από πάνω έδεναν ένα κόκκινο πτυχωτό διπλωμένο ρούχο σε σχήμα ποδιάς, από μάλλινη τσόχα, τη σάρτζα. Στο κάτω άκρο τη διακοσμούσαν με φαρδιά φάσα σε χρυσαφί ή μπλε χρώμα.

Η ποδιά ήταν λευκή βαμβακερή με κέντημα του αργαλειού.

Στη μέση έδεναν υφαντό μεταξωτό ζωνάρι κόκκινου χρώματος.

Από πάνω φορούσαν γιλέκο σε σκούρο χρώμα, διακοσμημένο με χρυσοκέντημα, το κοντόχι.

Στο κεφάλι τους τύλιγαν μαντίλι σε βυσσινί ή κόκκινο χρώμα με κίτρινα κρόσσια, το σκούφωμα.

Τα κοσμήματά τους ήταν φλουριά στο λαιμό και το στήθος, χρυσά σκουλαρίκια και ένα αργυροποίκιλτο μαχαίρι που ήταν σημάδι του αρραβώνα.

Στα πόδια φορούσαν λευκές κάλτσες και μαύρα παπούτσια.

Καστελλόριζο Δωδεκανήσου

Η φορεσιά του Καστελλόριζου είναι πλούσια και επιβλητική. Κατατάσσεται στις αστικές ανατολικού τύπου. Οι γυναίκες τη φορούσαν όλες τις μέρες, από την ημέρα του αρραβώνα τους έως τα γεράματά τους.

Το πρώτο ρούχο που φορούσαν ήταν μια συνήθως λευκή βαμβακερή βράκα, το κοντοβράτσι. Τα κάτω άκρα της που φαίνονταν ήταν ραμμένα από χρυσοῦφαντη ακριβή στόφα.

Φορούσαν δυο πεκάμισα. Το εσωτερικό ήταν χωρίς μανίκια και το εξωτερικό με μανίκια όπου τα τελειώματά τους ήταν διακοσμημένα με μπιμπίλες.

Πάνω από τα πεκάμισα φορούσαν καβάδι χωρίς μανίκια που ονομαζόταν "χρυσός σάκος". Συνήθως τον έραβαν από χρυσοῦφαντη στόφα.

Αμέσως μετά φορούσαν ένα κοντομάνικο σάκο από ατλάζι (είδος γυαλιστερού υφάσματος) ή σιφόν βελούδο, το ζεπούνι.

Ζώσμα ονόμαζαν το μακρύ μεταξωτό ζωνάρι που τύλιγαν γύρω από τη μέση τους.

Και τέλος φορούσαν βελούδινο χρυσοκέντητο πανωφόρι, συνήθως σε βυσσινί χρώμα, στολισμένο με ανοιχτόχρωμη ή καστανή γούνα μπροστά και στα μανίκια, το οποίο ονομαζόταν "γούνα".

Ο κεφαλόδεσμος περιλάμβανε το χαμηλό κόκκινο φέσι με το χρυσοκέντημα στην κορυφή, το ραζίνι. Επίσης το τσακί, διπλωμένο μεταξωτό μαντίλι που το τύλιγαν γύρω από το φέσι. Τέλος είχαν το κρέπι, μεγάλη μεταξωτή μαντίλα με κρόσσια φερμένη από την Ισπανία ή την Κίνα. Το στερέωναν πάνω στο τσακί με μια καρφίτσα από δυο τρεις λίρες.

Στα κοσμήματα συναντάμε τις βούκλες, 4-6 χρυσές πόρπες που χρησίμευαν για να κλείνουν τα δυο πουκάμισα στο στήθος. Το κορδόνι, μια σειρά από πυκνά ραμμένα σε κορδέλα πεντόλιρα που διακοσμούσε το στήθος. Τέλος από δυο ή τρεις τρύπες στα αυτιά κρεμούσαν λίρες για σκουλαρίκια.

Φορούσαν δυο ζευγάρια κάλτσες. Οι εσωτερικές ήταν λευκές και από πάνω τους το δεύτερο ζευγάρι σε μουσταρδί ή γαλάζιο χρώμα. Το ντύσιμο συμπλήρωναν χαμηλοτάκουνα βελούδινα παπούμια, απλά ή κεντημένα με χρυσό νήμα.

Μέγαρα Αττικής

Στην παραδοσιακή γυναικεία φορεσιά των Μεγάρων διακρίνεται το ανεπτυγμένο οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο των κατοίκων της περιοχής.

Το πουκάμισο ήταν μακρύ λευκό με μανίκια και η μόνη του διακόσμηση ήταν μια δαντέλα στον ποδόγυρο. Κάτω από το φόρεμα φορούσαν δυο κολαρισμένα μεσοφόρια.

Η πλισέ τραχηλιά χρησίμευε για να κρύβει το άνοιγμα του πουκαμίσου και ήταν διακοσμημένη με δαντέλα. Το νυφικό πλισέ φουστάνι ήταν βαμβακερό χωρίς μανίκια. Για καθημερινό φορούσαν τον καπλαμά, το παλιό "αντερί".

Από πάνω έβαζαν το ζιπούνι, γιλέκο με μανίκια από βελούδο ή τσόχα. Ήταν εντυπωσιακά κεντημένο με χρυσογάιτανα.

Είχαν δυο είδη ποδιάς. Την μεταξωτή από καλαματιανό ύφασμα ή την ατλαζένια (από γυαλιστερό λείο ύφασμα) με χρυσά κεντήματα.

Στο κεφάλι φορούσαν φέσι με ραμμένους πάνω του "παράδες" και ένα μικρό τάσι στην κορυφή. Το συγκρατούσαν κάτω από το πιγούνι με μια κόκκινη λωρίδα με χρυσά κεντήματα, το καπιτσάλι. Από πάνω έριχναν τη μεταξωτή μπόλια (μαντίλα).

Το κόσμημα που φορούσαν στο στήθος ήταν "άλισες" με σειρές από χρυσά νομίσματα.

Τις καθημερινές κυκλοφορούσαν χωρίς κάλτσες, όταν όμως έβαζαν τα καλά τους φορούσαν λευκές μάλλινες και αργότερα βαμβακερές.

Παλαιότερα χρησιμοποιούσαν γουρουνοτσάρουχα που αντικαταστάθηκαν από βελούδινες παντόφλες, με χρυσά κεντήματα και χαμηλά τακούνια, τις κουντούρες.

Σίλη Ικονίου Μικράς Ασίας

Το Ικόνιο της Μικράς Ασίας ήταν μια πλούσια περιοχή, γεγονός που επέτρεπε στις γυναίκες να ντύνονται με ακριβές φορεσιές. Μια από αυτές είναι η αστική, ανατολικού τύπου, “ετέκε” της Σίλης. Εσωτερικά φορούσαν λεπτό βαμβακερό λευκό, κοντό πουκάμισο. Μια μονόχρωμη ή σταμπωτή βαμβακερή βράκα και από πάνω της μια δεύτερη από μεταξωτή στοφα. Το δεύτερο πουκάμισο ήταν από λεπτό μεταξωτό υφαντό και έφθανε έως τους γοφούς. Στο λαιμό και τα μανίκια είχε κεντημένες χρυσές ή μεταξωτές μπιμπίλες.

Επόμενο ρούχο ήταν το εσωτερικό καβάδι, μακρύ έως τους γοφούς, ανοιχτό μπροστά, με μακριά σχιστά μανίκια με καπάκια. Γύρω γύρω ήταν κεντημένο με χρυσογάιτανα και χρυσές κορδέλες.

Από πάνω φορούσαν ένα δεύτερο καβάδι, τη μακριά σάλτα. Τις μπροστινές πλευρές και τα μανίκια διακοσμούσαν με λωρίδες γούνας ή ολόκληρα κομμάτια ερμίνας. Τα δυο καβάδια φτιάχνονταν από ακριβά χρυσοϋφαντα υφάσματα της Ανατολής.

Γύρω από τους γοφούς τύλιγαν μια εντυπωσιακή μεταξωτή μαντίλα κεντημένη με χρυσό νήμα, που συνήδως είχε μια χρυσή φούντα στην πίσω άκρη της.

Η ζώνη ήταν χρυσοϋφαντη και κούμπωνε στη μέση με δυο επίχρυσες στρογγυλές πόρπες, διακοσμημένες με πολύτιμες πέτρες ή “σαφραμπολίτικες” (από την Σαφράμπολη, κωμόπολη της Μικράς Ασίας) διακοσμημένες με κοράλλια.

Οι νύφες έπλεκαν τα μαλλιά τους σε έξι έως δεκαέξι μακριές πλεξούδες. Αν χρειαζόταν πρόσδεταν και ξένες. Η κάθε μια από αυτές στολιζόταν με σειρά από χρυσά φλουριά. Παλαιότερα φορούσαν φέσι του οποίου το επάνω τμήμα ήταν από επίχρυσο μέταλλο σαφραμπολίτικο γύρω από το οποίο κρέμονταν μικρές αλυσίδες με φλουράκια. Το τμήμα του κεφαλιού πάνω από το μέτωπο το σκέπαζαν με τον τσεβρέ, ατλαζένιο (από γυαλιστερό λείο ύφασμα) χρυσοκέντητο μαντίλι. Μια μεταξωτή λεπτή χρυσοκέντητη μαντίλα έπεφτε από το φέσι πίσω στην πλάτη.

Τα κοσμήματα που κάλυπταν το στήθος τους ήταν πεντόλιρα και άλλα βαριά χρυσά νομίσματα. Φορούσαν επίσης χρυσά σκουλαρίκια, δαχτυλίδια και βραχιόλια διακοσμημένα με πολύτιμες πέτρες και δουλεμένα με εξαιρετική τέχνη.

Τα πόδια τους κάλυπταν κόκκινες βαμβακερές κάλτσες που αργότερα αντικαταστάθηκαν με λευκές. Φορούσαν δερμάτινα παπούμια σε βυσσινί χρώμα και χρυσά κεντήματα. Στη συνέχεια τα άλλαξαν με μαύρα δετά παπούτσια.

Σούλι Ηπείρου

Στην ορεινή περιοχή του Σουλίου με τα 44 χωριά οι κτηνοτρόφοι κάτοικοι φορούσαν την ίδια φορεσιά, με ελάχιστες παραλλαγές. Η συγκεκριμένη νυφική ανήκει στον παλιό τύπο που δεν υπάρχει πια και αποτελεί ένα πολύ σπάνιο δείγμα.

Πάνω στο σώμα τους φορούσαν το κατασάρκι, λευκή μάλλινη υφαντή μπλούζα με πλεκτά μανίκια.

Το λευκό πουκάμισο ήταν από χειροποίητο βαμβακερό ύφασμα και λεγόταν καμέσα.

Στον ποδόγυρο και τα φαρδιά μανίκια είχε λευκοκέντημα με βελονιά αζούρ.

Από πάνω φορούσαν την αμάνικη σιγκούνα. Την έφτιαχναν από μαύρο σαγιάκι (είδος χοντρού μάλλινου υφάσματος) που ύφαιναν οι ίδιες, το έραβαν ράφτες και το κεντούσαν με βυσσινιά μάλλινα ή μεταξωτά γαϊτάνια. Η σιγκούνα έπεφτε πίσω σε 12 πιέτες.

Το μάλλινο βυσσινί ή μαύρο υφαντό ζωνάρι τυλιγόταν χαμηλά στη μέση. Από πάνω φορούσαν την ποδιά, φτιαγμένη από υφαντό σαγιάκι που κεντούσαν οι ίδιες ή οι ράφτες με μεταξωτά ή μάλλινα και χρυσά γαϊτάνια. Χαρακτηριστικό της φορεσιάς παλαιού τύπου είναι τα πλούσια μάλλινα βυσσινιά γαϊτανίσια κρόσσια.

Στη συνέχεια κούμπωναν πάνω στο ζωνάρι τη δερμάτινη ζώνη με τα “καφούλια” η οποία έκλεινε μπροστά με τη βαριά ασημένια πόρπη.

Από πάνω φορούσαν την αμάνικη χρυσοκέντητη “κεμτζέλα” που την έραβαν οι ράφτες συνήδως με μεταξωτό ύφασμα. Στο μπροστινό μέρος ενωνόταν με δυο ασημένιους τοκάδες που τους ονόμαζαν τσουπράκια.

Στο κεφάλι φορούσαν ένα βυσσινί φέσι κεντημένο με γαϊτάνια, το τσαπάρι. Γύρω του έραβαν νομίσματα και κάτω από αυτά τύλιγαν πλεξούδες για στήριγμα, τις κόσσες. Από πάνω έριχναν τη βαμβακερή σταμπωτή μαντίλα που είχε βυσσινί ή μαύρο χρώμα. Σκάλωναν τις δυο άκρες της στη βάση από τις κοτσίδες με την ασημένια σκαλώστρα, τον τοκά.

Στο στήθος φορούσαν κιουστέκια (αλυσιδωτά επιστήθια κοσμήματα) από ασημένιες αλυσίδες με σταυρούς και κάτω από τη ζώνη γάντζωναν το κιουστέκι με τις τέσσερις αλυσίδες, τα σιντζήρια, που κρατούσαν στην άκρη τον ατομικό μικρό σουγιά που έβαζαν στη τσέπη της σιγκούνας και χρησίμευε για να καθαρίζουν φρούτα ή να κόβουν ψωμί και χόρτα.

Οι κάλτσες που φορούσαν ήταν μάλλινες κοκκινόμαυρες, πλεγμένες με περίτεχνα σχέδια και συνήδως χωρίς πατούσα. Τα τσαρούχια τους είχαν βυσσινί χρώμα με μεγάλη γυριστή, χωρίς φούντα, μύτη.

